

our love
IS HISTORY

audit our
AMSTERDAM

Deze audiotour is gemaakt door Colin van Dijk in opdracht van stichting House of Hiv.

Met dank aan Stichting House of Hiv, hello gorgeous, Hiv Vereniging Leo Schenk

Teksten
Colin van Dijk

Vormgeving
gebr. Silvestri

We hebben geprobeerd alle foto's vrij van copyright te maken. Bij de foto's in dit boekje vind je de namen van de fotografen.

Mocht je vragen hebben, neem dan contact met ons op via info@houseofhiv.nl

Welkom bij de *House of Hiv - Our Love Is History* - Audiotour! We nemen je mee door 45 jaar hiv- en aids-geschiedenis in Amsterdam.

In dit boekje vind je alle informatie om de locaties te ontdekken en de verhalen te volgen. Door vechten, liefhebben, zorgen en rouwen – die samen het hart vormen van deze reis. Met de boodschap *Our Love Is History* vieren we de veerkracht en verbondenheid die uit deze periode zijn voortgekomen.

Je kunt de locaties op zichzelf bezoeken, maar we hebben ook een route uitgestippeld die je in één keer veel van de verhalen laat zien. We hopen dat deze tocht je een duidelijk beeld geeft van hoe liefde en strijd samen geschiedenis hebben geschreven, en dat het je inspireert tijdens je ontdekkingstocht.

We beginnen bij het Hiv/Aids Monument naast het Centraal Station op de De Ruijterkade.

Veel wandelplezier en succes!

HouseofHiv.nl

Elk bandje staat als klein icoontje naast de uitleg van deze vier pijlers:

Vechten

Vechten is opkomen voor rechten, activisme en het doorbreken van stigma's. De strijd van mensen met hiv werd gevoerd op straat, in rechtszalen en binnen families. Het laat zien dat verandering mogelijk is, maar een lange adem vergt.

Liefhebben

Liefhebben is kracht. Het verbindt geliefden, vrienden en gemeenschappen, zelfs in moeilijke tijden. Liefde bood steun tijdens de aids crisis, bouwde gekozen families en werd een vorm van verzet tegen uitsluiting en onrecht.

Zorgen

Zorgen is verantwoordelijkheid en steun. Van de eerste buddyprogramma's tot zorgverleners die zich inzetten voor mensen met hiv. Zorg is meer dan medische hulp; het is luisteren, ruimte geven en een gemeenschap bouwen waarin niemand er alleen voor staat.

Rouwen

Rouwen is herinneren en erkennen. De hiv/aids-epidemie heeft veel levens geëist, maar herinnering houdt verhalen levend. Rouwen helpt ons leren van het verleden en een brug slaan naar de toekomst.

Met deze vier pijlers vertellen we een verhaal over verleden, heden en toekomst. Ze laten zien hoe strijd, liefde, zorg en herinnering met elkaar verweven zijn. Ze helpen ons begrijpen hoe we hier gekomen zijn en inspireren om vooruit te kijken.

Closer in Distance van Judith De Leeuw - Foto: Lin Woldendorp

hiv-aidsmonument

De Ruyterkade / pont richting IJplein

Probeer eens te berekenen welk getal er nu op het telraam te zien is.

Op deze plek stond tijdens de verbouwing van deze kade tijdelijk een ander kunstwerk, *Closer in Distance* van street artist Judith De Leeuw (JDL).

Drie losse panelen die twee handen lieten zien die zich, verbonden door verband, naar elkaar uitstrekken. Een beeld van zorg, verlies, maar ook van verbondenheid. Diezelfde gevoelens leven voort in het hiv-aidsmonument zelf.

Let tijdens deze tour eens op hoeveel getallen je hoort. Denk daarna na over de boodschap van het kunstwerk: *Living By Numbers*.

Wat valt je op?

Kom hier na deze tour nog een keertje terug. Valt je iets nieuws op? Is er iets veranderd?

Heeft dit monument nog een andere betekenis gekregen?

Een Chinese abacus is een telraam met verticale staven waarop kralen zitten. Boven de horizontale balk zitten twee kralen, onder de balk vijf. De meest rechtse staaf is voor de eenheden, de volgende voor de tientallen, daarna de honderden, enzovoort. Om te tellen schuif je kralen naar de balk in het midden, alleen die tellen mee. Elke kraal onder de balk is 1 waard, en elke kraal boven de balk is 5 waard. Zo kun je met kralen optellen en grotere getallen maken.

**Nu door naar de Damrak
voor de Beurs van Berlage**

Quilt tentoonstelling in 1992 in de Beurs van Berlage - Foto: Han Singels

beurs van berlage

Damrak 243

In 1992 werden in de Beurs van Berlage delen van de **AIDS Memorial Quilt** getoond tijdens de Internationale AIDS-conferentie. Deze quilt is een groot lappendeken, gemaakt om mensen te herdenken die aan de gevolgen van aids zijn overleden. In 1988 lagen er voor de eerste keer Nederlandse quilts op de Dam. Sindsdien zijn deze quilts op verschillende plekken in Nederland tentoongesteld, waaronder in de Beurs van Berlage tijdens **Aids Memorial Day**. Vandaag de dag blijven de quilts een belangrijk symbool van solidariteit en herinnering. Ze laten zien hoe groot de impact van aids was en blijven een oproep om niet te vergeten.

Wil je meer quilts bekijken en de verhalen erachter ontdekken? Kijk dan op hiv-aidsmonument.nl of aidsmemorial.info.

Hoeveel quilts zijn er gemaakt?

210 naamvlaggen op 30 quiltblokken.

Nu naar de Warmoesstraat
voor Club Cockring

Saved By The Bell Act, 1993 - Foto: Jasper Wiedeman

club cockring

Warmoesstraat 96

In de nacht voorafgaand aan Koninginnedag 1991 werd een man met kaposi sarcoma met grof geweld uit de Cockring gezet. Datzelfde jaar gingen er geruchten rond in Amsterdam dat de discotheek mensen met aids zou weren. De eigenaar ontkende deze beschuldigingen. Omdat Cockring zich in een straat bevond waar veel drugsgebruikers kwamen, geloofde hij dat zijn portier mensen met aids onbedoeld had geweigerd. Hij wees erop dat er volgens hem uiterlijke overeenkomsten konden zijn tussen beide groepen. "Als iemand er slecht uitziet, bijvoorbeeld met uitgevallen haar en zonder tanden, kan hij daarom best geweigerd worden," legde hij uit. Het slachtoffer overwoog een klacht in te dienen wegens mishandeling en mogelijk discriminatie. Hij bracht het incident onder de aandacht bij zowel de Hiv Vereniging als activistenorganisatie Act Up!, die nadachten over mogelijke acties.

Kaposi-sarcoma is een zeldzame soort kanker die voor kan komen bij mensen met een verzwakt afweersysteem. De ziekte begint vaak met paarse/roodbruine vlekken of knobbeltjes op de huid of op de slijmvliezen. Soms zitten deze plekjes ook dieper in het lichaam, zoals in de lymfeklieren of de longen.

De Safe Sex Guerrilla gebruikte humor en provocatie bij hun veilig vrijen acts. Waarom denk je dat humor en provocatie effectieve manieren waren om voorlichting te geven over veilig vrijen?

**Nu door naar de Enge Kerksteeg
voor het Prostitutie Informatie Centrum**

Red Light Sex Worker Archive

prostitutie informatie centrum

Enge Kerksteeg 3

Het PIC is niet alleen een informatiecentrum, maar ook een plek waar sekswerkers terecht kunnen voor praktische ondersteuning. Naast voorlichting biedt het centrum hulp bij juridische kwesties, zoals het navigeren door ingewikkelde regelgeving rondom vergunningen en belastingen. Ook organiseert het PIC regelmatig bijeenkomsten waar sekswerkers ervaringen kunnen delen en hun stem kunnen laten horen in het maatschappelijke debat. Een ander belangrijk onderdeel van het werk van het PIC is het tegengaan van mensenhandel, door middel van samenwerking met andere organisaties en voorlichting over rechten en veiligheid.

Wat wist je voordat je deze stop hoorde over de relatie tussen sekswerk en hiv? Hoe heeft deze informatie je perspectief veranderd?

**Nu door naar de Oudezijds Voorburgwal
voor Trans United**

Dinah Bons, 2022 - Foto: Prisma Compositional

De **Trans United Kliniek** is een samenwerking tussen Trans United Nederland en de GGD in Amsterdam. De kliniek biedt medische en psychische zorg aan transgender personen, met een focus op groepen die moeilijk toegang hebben tot reguliere zorg, zoals biculturele trans personen, ongedocumenteerde mensen en sekswerkers. Ze werken met het 'informed consent'-model, waardoor transgender personen zelf kunnen beslissen over hun zorg, zonder langdurige keuringen. De kliniek biedt onder andere hormoonzorg, soa-tests en PrEP-zorg, en creëert een veilige en toegankelijke omgeving.

Wat zou jij kunnen doen om bij te dragen aan een meer inclusieve en ondersteunende maatschappij voor trans personen?

Nu naar de Mozes en Aäronkerk
op Waterlooplein

Afscheidsbijeenkomst voor Danja Macaré in de Mozes en Aäronkerk, 1991.

Foto: Han Singels

mozes en aäronkerk

Waterlooplein 207

Danja Macaré was een voorlichter bij de Hiv Vereniging Nederland en speelde een belangrijke rol in het geven van informatie over hiv en aids. Ze was een van de eerste vrouwen die zich zichtbaar inzette om vooroordelen over hiv te doorbreken en ze deelde haar kennis via persoonlijke verhalen en voorlichtingen. Macaré overleed op 16 juli 1991. Na haar overlijden werd in de Mozes en Aäronkerk in Amsterdam een afscheidsbijeenkomst gehouden om haar werk te herdenken.

Haar inzet sloot aan bij de missie van de Hiv Vereniging: mensen met hiv ondersteunen en voorlichting geven op scholen, in de zorg en op andere plekken om meer bewustwording te creëren.

Je loopt nu al even met de House of Hiv tas. Hoe voelt dat? Let je op de reacties van mensen? Heb je de inhoud in een andere tas gestopt? Wat laat je zien door te lopen met deze tas?

Nu naar de oude locatie van
de RoXY op de Singel

Een van de artiesten die optrad tijdens het eerste **Love Ball** in de RoXY was dragqueen **Hellun Zelluf** (echte naam Geert Vissers). Hellun werd bekend door de Club Chique-avonden. In 1990 kwam de doorbraak met de Gay Dating Show, dat werd uitgezonden op de Amsterdamse tv-zender Salto. Het programma had o.a. tot doel om voorlichting te geven over hiv, aids en veilige seks. Hellun wilde afrekenen met het beeld van de zielige hiv-slachtoffer. Geert stierf in 1992 op 31-jarige leeftijd aan de gevolgen van aids.

Als jij voor de laatste keer zou kunnen dansen op een muzieknnummer, wat zou dat dan zijn?

Nu naar de Kerkstraat,
waar vroeger Thermosnacht was

Voorlichtingsposter met Martin Schenk, 1995 - Foto: Erwin Olaf & SAD-Schorerstichting

thermos nacht

Kerkstraat 58

In 1991 startte het zogenaamde **baanproject** in Nederland. Een baan is een alternatieve naam voor een openbare cruising spot, waar mannen elkaar vinden voor seks. Tot die tijd bestond de vrij veilig voorlichting met name uit folders en brochures; met de komst van het baanproject werd de voorlichting meer outreach, waarbij vrijwilligers vaak naar de plekken gingen waar queer mannen seks hadden. **Martin Schenk** meldde zich aan bij dit project en ging als een van de eerste vrijwilligers in gesprek met bezoekers van diverse banen in Amsterdam, zoals het Vondelpark en de Nieuwe Meer.

Angst en spanning kunnen ons gedrag sterk beïnvloeden. Denk bijvoorbeeld aan voorlichtingscampagnes die angst gebruiken om bewustwording te creëren. Maar werkt dit eigenlijk voor jou? Hoe ervaar jij de balans tussen ontspanning en spanning in een omgeving zoals deze?

Nu door naar Paradiso
op de Weteringschans

Een opvallende verschijning tijdens **Love Dance** in Paradiso waren de **Begging Babes**: een groep drag queens, kings, bears en gender benders die in 2005 zijn ontstaan. De Begging Babes komen voort uit The House of Hopelezz van Jennifer Hopelezz. Ze gingen op Wereldaidsnacht op strooptocht door de straten en queer kroegen in Amsterdam om geld op te halen voor het Aidsfonds. Eerst heeten ze nog de Begging Bitches, maar er werd uiteindelijk een meer vriendelijke naam gekozen die beter aansloot bij hun missie en uitstraling.

De Begging Babes

Foto: Henri

Blommers

Welke initiatieven om geld in te zamelen voor een goed doel ken jij nog meer?

Nu door naar de P.C. Hooftstraat voor de oude locatie van de Schorerstichting

schorerstichting

PC Hooftstraat 7

De legende gaat dat toenmalig koningin Beatrix bij een werkbezoek aan de Schorerstichting aan de Nieuwe Willemsstraat vond dat ze er wel heel klein bij zaten. Na haar vermeende inmenging verhuisde de Schorerstichting naar het voormalig bankgebouw aan de P.C. Hooftstraat.

Portret van Riek Stienstra (1942-2007).

Zij neemt hier afscheid als directeur van de Schorerstichting in 2002.

Foto: Marian Bakker, IHLIA archief

Zou jij buddy willen zijn?

***Zo ja, het kan bij Roze Buddy Zorg Amsterdam
rozebuddyzorg.nl.***

Kijk of er in jouw stad ook een buddy initiatief is!

**Nu door naar de Eerste Helmersstraat
voor de Hiv Vereniging**

Het personeel van het landelijk kantoor van de Hiv Vereniging op de Eerste Helmersstraat, rond 2000 - Fotografie onbekend

hiv vereniging

Eerste Helmersstraat 17

Ondanks medische vooruitgang blijft stigma rondom hiv een groot probleem. De Hiv Vereniging speelde een belangrijke rol in het verspreiden van de boodschap van **n=n** (niet meetbaar = niet overdraagbaar), wat leidde tot bredere acceptatie van dit principe. Dankzij deze campagnes werd deze boodschap wereldwijd bekend en verandert de manier waarop hiv in de samenleving wordt gezien stapsgewijs.

Elke woensdagmiddag organiseert de Hiv Vereniging een lunch, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en ervaringen kunnen delen. Deze bijeenkomsten vormen een belangrijk onderdeel van hun werk om gemeenschap en steun te bieden. Kom vooral een keer langs tussen 12.30 en 14.00! Opgeven voor de lunch: servicepunt@hivvereniging.nl

N=n betekent dat iemand met hiv die hiv-remmers slikt en daardoor een niet meetbare hoeveelheid virus in het bloed heeft, het virus niet kan overdragen op anderen. De hoeveelheid hiv in het bloed is dan zo laag dat het niet meer door een test te vinden is. Dit is niet hetzelfde als genezen, maar het virus is dan wel onder controle.

Hoe denk jij dat het verspreiden van kennis over hiv, zoals via de campagne n=n, kan helpen bij het doorbreken van stigma in de samenleving?

Nu door naar de Bilderdijkstraat
voor Tetterode

HEAVEN CAN WAIT

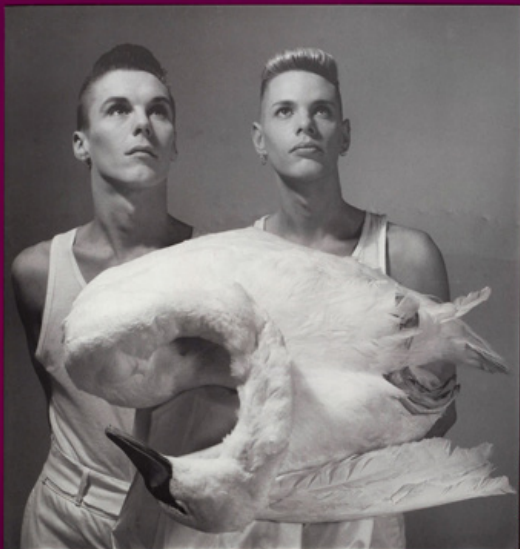

Foto: Jasper Wiedeman

ACT UP
AMSTERDAM

Eric Hamwijk, André Bongers - Vormgeving: Valentine Edelmann

Foto: Jasper Wiedeman

De slogan **Silence = Death** werd in 1986 bedacht door het Silence = Death Project in New York. Het ontwerp met de roze driehoek verwijst naar de vervolging van homoseksuelen tijdens de Holocaust. Door de driehoek om te keren, werd het een symbool van trots en verzet tegen de stilte rondom de aids-crisis. ACT UP nam het ontwerp over en maakte het wereldwijd bekend als symbool van aids-activisme.

In Nederland werd de boodschap overgenomen door groepen zoals **ACT UP Amsterdam**. De roze driehoek stond hier niet alleen voor aids-activisme, maar ook breder voor LHBTQ+-rechten, als symbool tegen discriminatie en voor emancipatie. ACT UP Amsterdam kwam toen met de Nederlandse versie van deze slogan: **stil zwygen = dood zwygen**.

*Ben je bekend met de acties van ACT UP?
Zoek er een aantal op!*

Nu door naar de Frederik Hendrikstraat
voor Mainline

mainline

Frederik Hendrikstraat 111-115

Mainline biedt ondersteuning aan mannen die aan **chemsex** doen of daarmee zijn gestopt, onder andere via inloopavonden. Chemsex betekent het combineren van seks met bepaalde drugs, zoals bijvoorbeeld GHB of crystal meth, om het seksuele contact te verlengen of intenser te maken. Mainline zorgt voor een veilige plek waar mannen ervaringen kunnen delen, voorlichtingsmateriaal of andere informatie krijgen en ondersteuning vinden bij het maken van keuzes die goed voor hen werken — met of zonder drugs.

Chemsex voorlichtingscampagne
Poster: Stichting Mainline

Wat is het belang van schadebeperking binnen het werk van Mainline en welke rol spelen voorlichtingen en de spuitomruil in deze aanpak?

Ga nu door naar de Prinsengracht

Of ga eerst langs de extra locatie Keith Haring Mural

18

Poz&Proud is niet alleen een boot tijdens de **Canal Parade**, maar ook een groep voor en door queer mannen met hiv. Sinds 2006 zetten ze zich in voor meer zichtbaarheid. Ze organiseren borrels, bijeenkomsten en evenementen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en ervaringen delen. Hun boodschap is duidelijk: mensen met hiv horen erbij en mogen trots zijn op wie ze zijn. Daarnaast is Poz&Proud een trots onderdeel van de Hiv Vereniging en zet zich zowel achter als voor de schermen in voor de hiv+ gemeenschap.

Coördinator Rick zwaait enthousiast en onvermoeid met de Poz&Proud-vlag -
Foto: Bertus Tempert

Welke rol speelt zichtbaarheid, zoals de Poz&Proud boot tijdens Pride, in het bevorderen van begrip en acceptatie voor mensen die leven met hiv?

**Nu door naar de Westermarkt
voor het Homomonument**

Het leggen van bloemen bij het Homomonument in Amsterdam is een ritueel van rouwen en herdenken. Het monument, dat het verleden, heden en de toekomst van de LHBTQ+-gemeenschap symboliseert, biedt een plek om zowel de slachtoffers van vervolging als de mensen die zijn overleden aan hiv/aids te eren. Het bloemen leggen is een moment van reflectie, solidariteit en een oproep tot een toekomst zonder discriminatie of stigma's rondom seksualiteit en hiv/aids. Het ritueel benadrukt de waarde van herinneren en het delen van een gemeenschappelijke pijn.

Loop rond en kijk: liggen er op dit moment bloemen bij het monument?

**Nu door naar de Oosterdokskade
voor de Black Queer Archives en IHLIA**

black queer archives

Oosterdokskade 143 / OBA

Affiche Strange Fruit. Gemaakt door
Brackman & Benjamin (1990) IHLIA
Archief

Tussen 1989 en 2002 was **Strange Fruit** een groep voor LHBT-jongeren met verschillende culturele achtergronden. Ze boden een veilige plek voor kunst, poëzie en activisme. De groep streed tegen uitsluiting, zowel in de LHBT-gemeenschap als in etnische gemeenschappen.

De naam **Strange Fruit** komt van een bekend lied van Billie Holiday over racisme. Dit laat zien dat de groep niet alleen opkwam voor queer rechten, maar ook voor de strijd tegen racisme. Hun werk leeft voort in de Black Queer Archives, waar hun verhalen en impact bewaard blijven.

Luister na de tour eens naar Strange Fruit van Billie Holiday.

Ga door naar het IHLIA

ihlia

Oosterdokskaade 143 / OBA

IHLIA is meer dan een archief! Het is een levendig centrum waar verhalen tot leven komen en waar activisme en cultuur elkaar ontmoeten. Kijk bijvoorbeeld naar de persoonlijke brieven en dagboeken in de collectie, die een kijkje geven in de levens van mensen die stredden voor acceptatie en gelijkheid. Dit laat je zien hoe de strijd voor LHBTQI+-rechten verweven is met dagelijkse ervaringen en belangrijke historische momenten, zoals de opkomst van het aids activisme in Europa.

Een inkijk in de House of Hiv tentoonstelling bij IHLIA in 2022. Foto: Henri Blommers

Hoe zou jij willen bijdragen aan het behoud van deze verhalen voor toekomstige generaties?

Dat was het! Einde van de tour.

keith haring mural

Goed te bekijken vanaf
Willem de Zwijgerlaan

Keith Haring op
de hoogwerker,
aan het schilderen
Foto: Patricia
Steur

De muurschildering bevindt zich op het Koelhuis, het voormalige depot van het Stedelijk Museum, en is de grootste muurschildering van Haring in Europa. Het gebouw zelf is een rijksmonument. In 1989 werd de schildering bedekt met aluminiumplaten vanwege isolatiewerkzaamheden. Pas na dertig jaar werd deze in 2018 weer zichtbaar, na inspanningen van kunstliefhebbers en activisten die het belang van Harings werk erkenden.

*Hoeveel artiesten die kunst hebben gemaakt
rond hiv en aids ken je?*

Extra locatie

AIDS van General Idea, 1987

Het **AIDS Sculpture** van **General Idea** in de tuin van het Amsterdam UMC staat symbool voor de strijd tegen stigma en herinnert ons aan de geschiedenis van hiv en aids. Dit beeld bevindt zich op een plek waar veel wetenschappelijk werk gebeurt. Het AMC is namelijk een van de instellingen die vooroploopt in onderzoek naar **PrEP**, een medicijn dat hiv-infecties helpt voorkomen. Terwijl het kunstwerk terugblijkt op de impact van de epidemie, wijst PrEP juist vooruit naar een toekomst zonder nieuwe hiv-infecties. Samen laten ze zien hoe herinnering en vooruitgang hand in hand gaan in de aanpak van hiv en aids.

Wat roept het beeld van het AIDS Sculpture bij jou op?

Extra locatie

Bedankt dat je mee deed aan deze House of Hiv tour!

Je hebt nu een belangrijk stukje geschiedenis van hiv en aids in Amsterdam ontdekt. De verhalen, de plekken en de mensen die hebben gestreden, liefgehad, gezorgd en gerouwd. Maar het verhaal stopt hier niet. Integendeel.

Wil je verder de diepte in? Bezoek IHLIA LGBTI Heritage in de OBA, waar je een schat aan archiefmateriaal kunt vinden over de geschiedenis van hiv, aids en de queer gemeenschap. Of trek de stad verder in en ontdek andere locaties die een belangrijke rol speelden buiten het centrum. Hiv en aids hebben niet alleen hier hun sporen nagelaten. Er is nog zoveel meer te ontdekken!

Op houseofhiv.nl vind je meer verhalen en mogelijkheden om bij te dragen. Heb jij een plek die voor jou van betekenis is en wil je dat delen? House of Hiv is altijd op zoek naar persoonlijke verhalen die deze geschiedenis levend houden.

House of Hiv is nog lang niet klaar. We hebben je nodig om deze verhalen te blijven delen en zichtbaar te houden. Of je nu een donatie doet, een idee deelt of op een andere manier bijdraagt, jouw steun maakt het verschil.

